

آخرین منبر

آخرین سخنرانی حجت الاسلام فلسفی

با یادداشتی از غلامعلی حداد عادل

سر شناسه	: فلسفی، محمدتقی، ۱۲۸۳-۱۳۷۷.
عنوان و نام پدیدآور	: آخرین منبر: آخرین سخنرانی حجت‌الاسلام فلسفی / با یادداشتی از غلامعلی حداد عادل.
مشخصات نشر	: تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۵.
مشخصات ظاهری	: ۷۶ ص: ۲۱×۵/۱۰ س.م.
شابک	: 978-964-476-136-2: ۳۵۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست‌نویسی	: فایا.
یادداشت	: چاپ دوم: ۱۳۸۵.
یادداشت	: کتابنامه به صورت زیرنویس.
عنوان روی جلد	: گفتار فلسفی: آخرین منبر: آخرین سخنرانی حجت‌الاسلام فلسفی.
موضوع	: فلسفی، محمدتقی، ۱۲۸۳-۱۳۷۷، پیامها و سخنرانیها.
موضوع	: روحانیت - ایران - فعالیت‌های سیاسی.
موضوع	: مجتهدان و علما - خاطرات.
شناسه افزوده	: حداد عادل، غلامعلی، ۱۳۲۴ -
شناسه افزوده	: دفتر نشر فرهنگ اسلامی
رده‌بندی کنگره	: ۴۷۷ف۸/۳/۵۵BP
رده‌بندی دهوی	: ۲۹۷/۹۹۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۵۳۳۴-۸۴م

دفتر نشر فرهنگ اسلامی

دفتر مرکزی: پاسداران، میدان هروی، خیابان شهید افتخاریان، کوچه مریم، پلاک ۲۳، تلفن: ۲۲۹۳۶۱۴۰

عنوان: آخرین منبر

آخرین سخنرانی حجت‌الاسلام فلسفی

با یادداشتی از غلامعلی حداد عادل

چاپ چهارم: ۱۳۹۴

این کتاب در ۱۰۰۰ نسخه در چاپخانه کانونچاپ لیتوگرافی چاپ و صحافی شد.

شابک: ۲-۱۳۶-۴۷۶-۹۶۴-۹۷۸

قیمت: ۳۵۰۰۰ ریال

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

مدیریت پخش و توزیع: تهران، خیابان فردوسی جنوبی، روبروی فروشگاه شهر و روستا.

بن‌بست هنر، بن‌بست اول، پلاک ۵ و ۴ - تلفن: ۳۳۹۱۲۳۵۵ - ۳۳۹۲۰۳۰۷

فروشگاهها و مراکز پخش:

■ فروشگاه شماره یک: تلفن: ۶۶۴۶۹۶۸۵ ■ فروشگاه شماره دو: تلفن: ۳۳۱۱۲۱۰۰ - ۳۳۱۱۴۲۸۸

■ فروشگاه شماره سه: تلفن: ۲۲۸۵۵۱۶۴ ■ فروشگاه مشهد: تلفن: ۲ - ۳۲۲۱۴۸۳۱ - ۰۵۱

■ نمایندگی فروش قم: تلفن: ۳۷۷۳۶۵۱۶ - ۳۷۷۳۸۱۵۰ - ۰۲۵

■ نشانی الکترونیک: www.daftarnashr.com ■ پست الکترونیک: print@dnfpub.com

پیامک: ۳۰۰۰۴۸۵۰

خواهشمند است نظرات خود را درباره‌ی این کتاب با ذکر نام آن به صورت پیامک ارسال فرمایید.

مقدمه

مهمترین سخنان آدمی، معمولاً در آخرین لحظات عمر به زبان جاری می‌شود. پیامبر اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مهمترین فراز از رسالت خود را در حجة الوداع در غدیر خم به گوش جهانیان رسانید و این در حالی بود که می‌دانست بزودی به سرای جاویدان خواهد شتافت. امیرالمؤمنین علی عَلِيٌّ، هنگامی که سم مهلک، آهسته آهسته از محل زخم شمشیر به جانش رسوخ می‌کرد، خطاب به فرزندان عالی‌ترین نکات و ضروری‌ترین سفارش‌هایی را که برای دنیا و آخرت آنها لازم بود به زبان آورد و این اتفاق کمی بعدتر، برای فرزند او امام حسن مجتبی عَلِيٌّ نیز رخ داد.

وصایای بسیاری در ادبیات هر ملتی وجود دارد که حاکی از آخرین سخنان پدر یا مادری دلسوز و دانا است که کوشیده در واپسین لحظات عمر خود، عصاره دانسته‌ها و تجربیاتش را در قالب جملاتی چند، در اختیار عزیزانش قرار دهد تا چراغ روشنی‌بخش آینده آنها گردد.

مرحوم فلسفی که قریب هفتاد سال از عمر خود را صرف تعلیم و تعلم نمود، در روزهایی که به یکی از دهها دلیل کهولت و پیری، از توانش در اجرای یک منبر پرشور کاسته شده بود، تصمیم گرفت یکی از آخرین منبرهای خود را برگزار کند. منع طبیب و احساس نزدیکی مرگ، اگر چه آن خطیب توانا را از این امر باز می داشت ولی او می خواست این منبر، برای بیان آخرین یافته اش بر پا شود.

دهها سال بود که مردم را از دزدی، خیانت، نزاع، دروغ، غیبت و تمامی، حذر می داد و نیز در همان سالها، همان مردم را به نماز، روزه، حج، جهاد و امانت دعوت می کرد. به نظر، هفتاد سال فرصت خوبی بود برای این که او بتواند مرد و زن را به آنچه باید کنند، ترغیب کند و از آنچه باید پرهیزند، بر حذر دارد ولی فلسفی در آن روزهای آخر، چیزی را یافته بود که بدون آن، نمازها و روزهها، ناتمام می ماند. این بود که به سختی خود را به بالای منبری رسانید که سالهای سال از روی آن، مردم را به دین خدا دعوت کرده بود و خطاب به همه، از آنها خواست که درباره هم قضاوت نکنند و یکدیگر را، حتی به گناهایی که از هم دیده اند، متهم نسازند چرا که هیچکس نمی داند کدام گناه کار به سبب توبه آمرزیده می شود و یا، کدام نیکوکار، به سبب لغزشی، گرفتار و گمراه می گردد! او از مردم خواست تا به آخرین سخنانش خوب گوش فرا دهند. پس رو به آنان گفت: «به خوبیهای خود مغرور نشوید و بدیهای دیگران را در حسابهای دلتان وارد نسازید چرا که مدرسه کربلا با شاگردی به نام حرّ، این

شیوه ارزشیابی را باطل و پوچ ساخته است.»

او از قول رسول خدا ﷺ به مردم گفت: هر که شب بیدار باشد و در دلش نسبت به مسلمانی، ناپاکی و ناراستی باشد، آن شب در غضب خداست، اگر صبح شود و آن غش و کدورت در دلش باقی باشد آن روز هم در سخط و غضب خداست و چون این شبانه روز از او بگذرد و در چنین حال و وضعیتی بمیرد، نامسلمان از دنیا رفته است.

◆ اکنون من و شما نیز می‌توانیم صدای آن پیر صادق و رهنما را بشنویم که در سرانجام زندگی، خطاب به همه ما می‌گوید: مسلمانان! با هم دوست باشید و راست! و در حق یکدیگر به بدی و کدورت، داوری نکنید!

دفتر نشر فرهنگ اسلامی

WWW.KOLAP.PK